

Załącznik Nr 2 do
Zarządzenia Nr V/211/2021
Wójta Gminy Karsin
z dnia 28 czerwca 2021

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KARSIN NA LATA 2021-2030

KARSIN 2021

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	4
2. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	5
3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY KARSIN... 5	
3.1. Ogólna charakterystyka	5
3.2. Liczba mieszkańców Gminy Karsin w latach 2016-2020	8
3.3. Struktura ludności według płci	8
3.4. Małżeństwa w Gminie Karsin	9
3.5. Urodzenia.....	9
3.6. Zgony.....	10
3.7. Liczba mieszkańców Gminy Karsin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2020	10
3.8. Osoby niepełnosprawne i długotrwale chore.....	11
3.9. Środowiskowy Dom Samopomocy	13
3.10. Karta Dużej Rodziny.....	14
3.11. Przemoc.....	15
3.11.1. Przemoc w szkole	17
3.11.2. Cyberprzemoc wśród dorosłych i uczniów szkoły podstawowej	19
3.12. Uzależnienia.....	21
3.12.1. Alkohol	22
3.12.2. Alkohol wśród dzieci i młodzieży	25
3.12.3. Uzależnienie od internetu i komputera	26
3.13. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	28
3.14. Wybrane dane dotyczące klientów GOPS	30
3.15. Świadczenia rodzinne	32
3.16. Budżet GOPS w Karsinie.....	33
4. IDENTYFIKACJA KLUCZOWYCH KWESTII SPOŁECZNYCH	33
5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	33

6. ANALIZA SWOT PRIORYTETOWYCH OBSZARÓW DZIAŁAŃ.....	34
7. WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN.....	38
8. CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ REALIZATORZY PROJEKTOWANYCH ZMIAN	41
9. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	46
10. ŹRÓDŁA I RAMY FINANSOWE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI	46
11. MONITORING I EWALUACJA	47
12. PODSUMOWANIE	48

1. WPROWADZENIE

Nieustanny charakter zmian występujący w kwestiach polityki społecznej Polski oraz stały wzrost liczby zadań nakładanych na samorządy gminne z zakresu zabezpieczenia społecznego powoduje konieczność racjonalnego konstruowania głównych kierunków rozwoju gminnej polityki społecznej.

Dokumentem spełniającym rolę przewodnika w kształtowaniu celów rozwoju gminnej polityki społecznej Gminy Karsin jest „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030”.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnych ryzyka.

Niniejszy dokument stanowi opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karsin na lata 2021-2030. Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem dokumentu były następujące przesłanki:

- zakończenie okresu obowiązywania dotychczasowej strategii,
- zaktualizowanie diagnozy demograficzno – społecznej mieszkańców Gminy Karsin,
- uaktualnienie analizy SWOT,
- aktualizacja dokumentu w zakresie: celów strategicznych i operacyjnych, kierunków niezbędnych działań oraz wskaźników ich realizacji,
- wyzwania związane z efektywniejszą realizacją celów polityki społecznej w gminie.

Strategia stworzona została po analizie istniejących zasobów polityki społecznej, danych dotyczących sytuacji społeczno – demograficznej mieszkańców, a także z uwzględnieniem wniosków które wynikają z realizacji i monitorowania dotychczasowej strategii.

W pracach nad przygotowaniem strategii uczestniczyli wszyscy pracownicy Ośrodka Pomocy do których należało określenie: diagnozy społecznej, wizji i misji oraz celów strategicznych, celów operacyjnych, systemu realizacji i ram finansowych oraz systemu ewaluacji i monitorowania realizacji założonych celów.

Niniejszy dokument powinien stanowić refleksję dotyczącą efektywności rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Karsin. Strategia jest bowiem dokumentem odzwierciedlającym skalę problemów i odpowiedzią na pytanie, co można poprawić w obszarze pomagania. Dokument ma za zadanie nie tylko pokazywać problemy na tle zachodzących procesów społecznych ale również dawać propozycję ich przezwyciężania.

2. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karsin na lata 2021-2030 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
2. Krajowy Program Reform 2020/2021
3. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
4. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030
5. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 – w opracowaniu
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2016-2021.
7. Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017-2022

3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMINY KARSIN

3.1. Ogólna charakterystyka

Gmina Karsin to gmina wiejska położona w południowej części województwa pomorskiego. Zajmuje powierzchnię 169,2 km² i liczy 6572 mieszkańców.

Gmina Karsin jest jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu kościerskiego. Do gminy należy jedenaście sołectw (rycina 1): Bak, Borsk, Cisewie, Dąbrowa, Górki, Karsin, Osowo, Przytarnia, Wdzydze Tucholskie, Wiele i Zamość. Od południowego zachodu obszar gminy graniczy z gminą

Brusy, od północnego zachodu z gminą Dziemiany, od północy z gminą Kościerzyna, od północnego wschodu z gminą Stara Kiszewa, a od południowego z gminą Czersk.

Gmina Karsin leży na terenie historycznego Pomorza Wschodniego. Na jej terenie znajduje się jedno z największych jezior województwa pomorskiego – jezioro Wdzydze zwane Kaszubskim Morzem lub Wielką Wodą. Jego powierzchnia wynosi 15,1 km², a maksymalna głębokość osiąga 68m. Jezioro Wdzydze ma kształt krzyża, w którego skład wchodzi cztery jeziora, wypełniające rynny polodowcowe: Jeleń, Radolne, Gołuńskie i Wdzydzkie. Na jeziorze Wdzydzkim, największym w wyżej wymienionych, znajdują się trzy duże wyspy: Wielki Ostrów (75ha powierzchni – wyspa ta jest zamieszkała), Głonk i Mały Ostrów. Wyspa Mały Ostrów to przyszły rezerwat florystyczno – leśny. Powierzchnia wyspy wynosi 27,6 ha, a jej maksymalne wzniesienie ponad lustro wody osiąga 10,08 m. Większość wyspy zajmuje bór sosnowy, ale o jej niezwykłości świadczy występujący tu płat żyznego grądu z leszczyną w warstwie krzewów i rzadkimi gatunkami roślin. W jeziorze Wdzydze występuje wiele gatunków ryb m.in. Unikutowa troć wdzydzka (jest to gatunek endemiczny – występujący w warunkach naturalnych tylko w jeziorze Wdzydze). Całe jezioro Wdzydze wchodzi w skład Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Wspaniałym miejscem na kąpiele i uprawianie sportów wodnych jest pięknie położone u podnóża Kalwarii Wielewskiej morenowo -rynnowe jezioro Wielewskie.

Sieć komunikacyjna gminy Karsin jest średnio rozwinięta. Znaczne odległości do większych miast regionu (Gdańsk, Bydgoszcz – ok. 100 km) powodują słaby dostęp mieszkańców do korzystania z usług ponadpodstawowych. Przez teren gminy przebiegają 3 drogi powiatowe oraz linia kolejowa Bąk – Laskowice. Transport publiczny zapewnia prywatna firma przewozowa „Robus”. Na terenie sołectwa Borsk znajduje się dawne lotnisko wojskowe.

Gmina Karsin jest gminą rolniczo – turystyczną, z udziałem przetwórstwa drzewnego. Rolnicy gminy gospodarują głównie na gruntach kl. V i VI (zaledwie ok 37% powierzchni całej gminy to użytki rolne, natomiast prawie połowę powierzchni zajmują lasy). Daje to gminie pozycję jednej z najbardziej lesistych na całym Pomorzu. Na piaszczystych ziemiach dominują lasy sosnowe z domieszkami brzozy, świerka a wzdłuż brzegów jezior i rzek oraz na rozległych bagniskach masowo występuje olcha. W wielu miejscach można podziwiać duże połacie wrzosowisk.

Gmina Karsin ze względu na swe położenie liczne atrakcje była od dawna odwiedzana przez turystów. Brak przemysłu, piękne jeziora oraz grzybodajne lasy to naturalne atuty, które docenili przybywający na te tereny goście. Z powodu zmniejszającej się opłacalności produkcji rolnej w ostatnich latach wielu rolników zainteresowało się agroturystyką. Zadowolająca utrzymująca się tendencja podwyższania standardu bazy noclegowej, co gwarantuje jej rozwój i daje solidne

podstawy na przyszłość. Dzięki rozwojowi turystyki, rozwija się gastronomia, handel, oraz drobne usługi.

W gminie Karsin nie ma dużych zakładów przemysłowych, dominuje produkcja galanterii drewnianej. Z końcem 2020 roku na terenie gminy funkcjonowały 340 prywatne podmioty gospodarcze.

Na terenie Gminy Karsin opieka nad najmłodszymi rozpoczyna się w Gminnym Żłobku Prys do którego w 2019 roku uczęszczało 20 dzieci natomiast w 2020 roku 17 dzieci.

Na terenie gminy funkcjonują cztery przedszkola w tym jedno prywatne oraz trzy szkoły podstawowe. Liczebność uczniów szkoły w latach 2017-2020 prezentuje się następująco:

Liczba uczniów w szkole i przedszkolu w Karsinie

Rok	Szkoła podstawowa	Przedszkole	Razem
2017	336	75	411
2018	304	71	375
2019	254	90	344
2020	248	89	337

Źródło: Dane szkoły Podstawowej w Karsinie

Liczba uczniów w szkole i przedszkolu w Wielu

Rok	Szkoła podstawowa	Przedszkole	Razem
		103	
2018	251	104	355
2019	243	94	337
2020	235	95	330

Źródło: Dane Szkoły Podstawowej w Wielu

Liczba uczniów w szkole i przedszkolu w Osowie

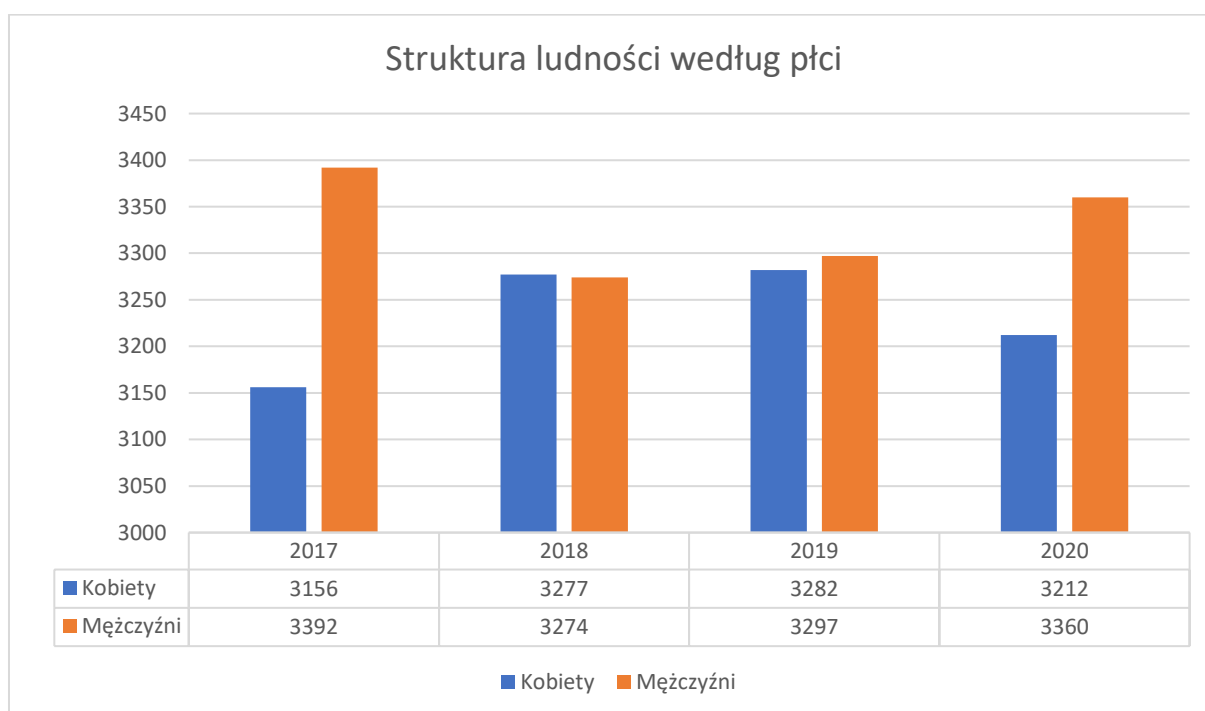
Rok	Szkoła podstawowa	Przedszkole	Razem
2017	82	25	107
2018	92	20	112
2019	96	25	121
2020	101	25	126

Źródło: Dane Szkoły Podstawowej w Osowie

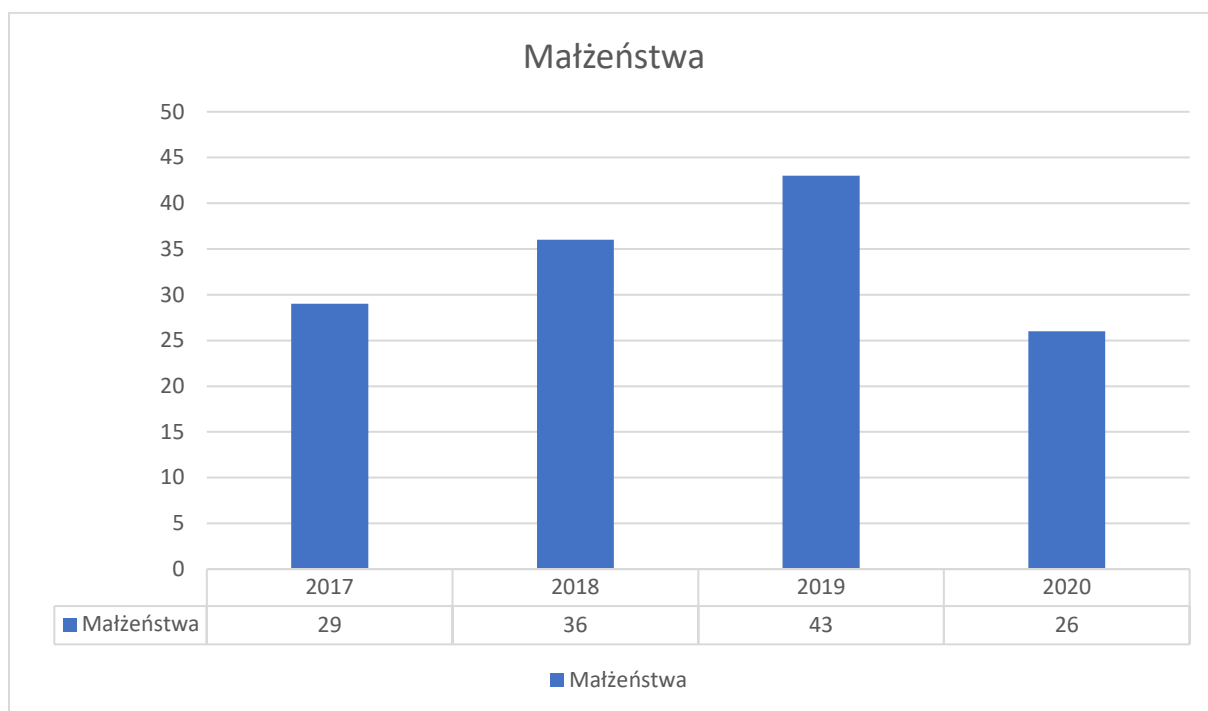
3.2. Liczba mieszkańców Gminy Karsin w latach 2016-2020

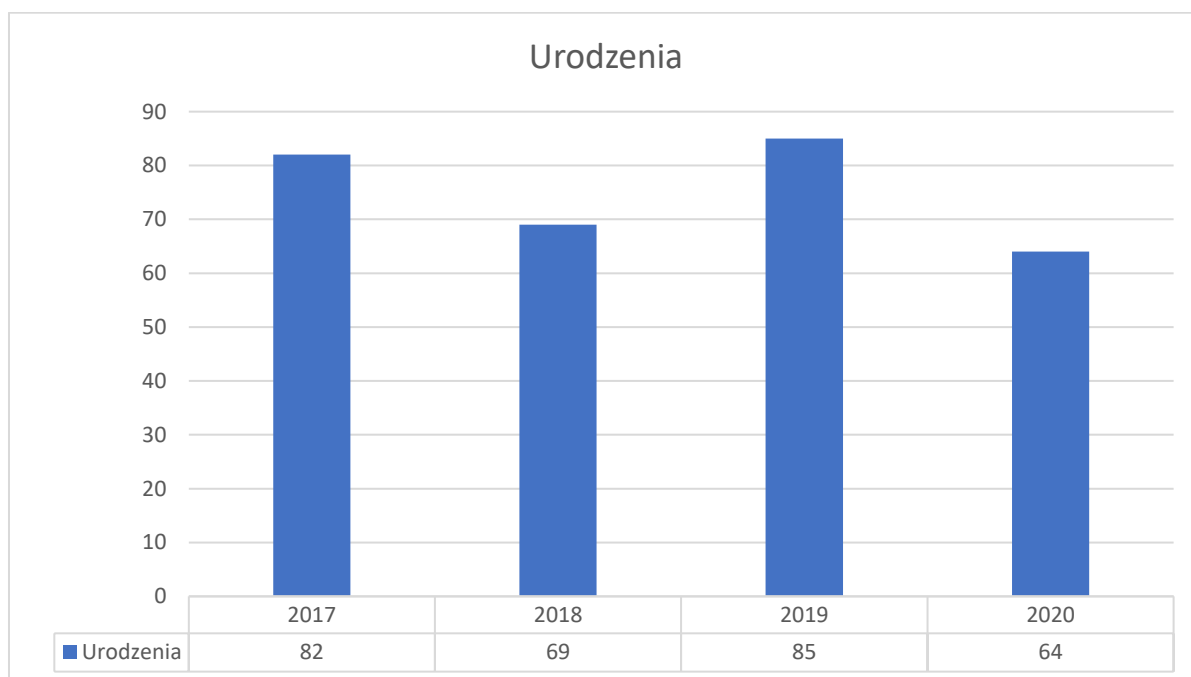
3.3. Struktura ludności według płci

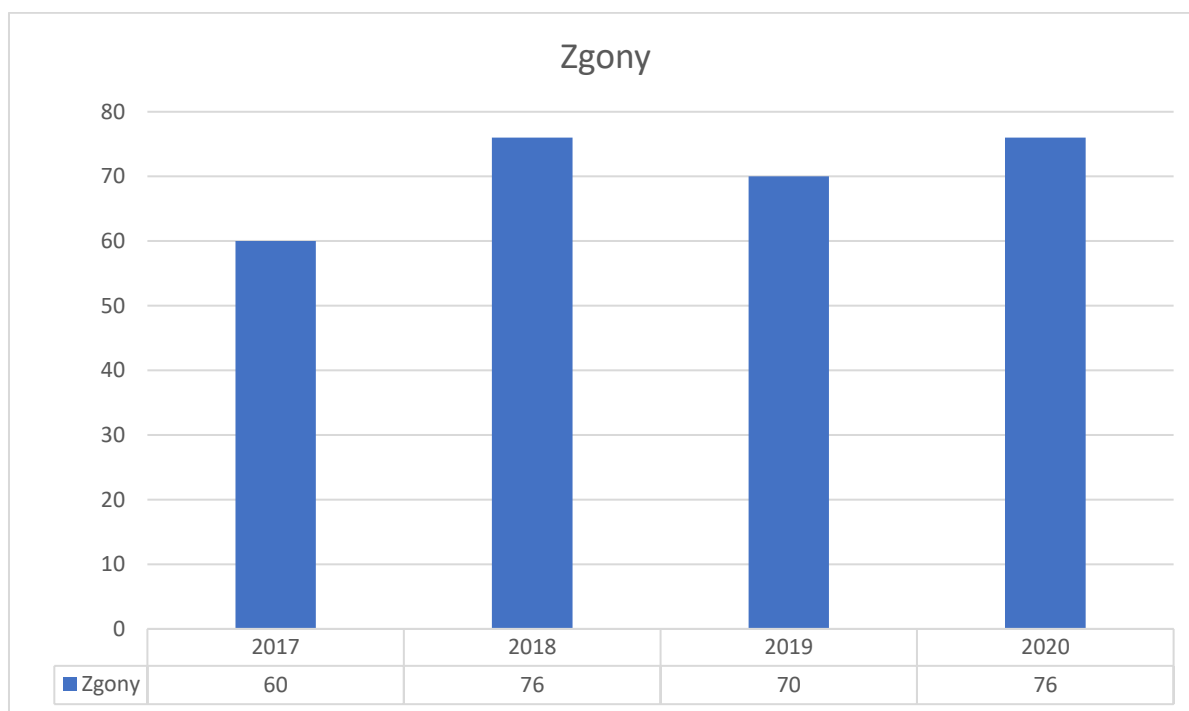
3.4. Małżeństwa w Gminie Karsin

3.5. Urodzenia

3.6. Zgony

3.7. Liczba mieszkańców Gminy Karsin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2020

Obraz problemów społecznych, wynikających z analizy materiałów jakimi dysponuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie (zwany dalej GOPS), ujęto w zestawienia tabelaryczne. Jedną z ważniejszych informacji o sytuacji problemowej mieszkańców jest liczba osób objętych pomocą społeczną (korzystających z różnorodnych form wsparcia , nie tylko finansowych), którą prezentuje poniższe zestawienie.

	2017	2018	2019	2020
Osoby korzystające z pomocy społecznej	613	541	518	457
% do ogółu mieszkańców	9,36	8,25	7,87	6,95

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Zestawienie ukazuje procent mieszkańców Gminy Karsin objętych pomocą GOPS w stosunku do liczby mieszkańców.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej maleje.

Adresatami pomocy społecznej są przede wszystkim rodziny i osoby, które nie posiadają wystarczających środków finansowych na zaspokojenie elementarnych potrzeb. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na zasadzie pomocniczości, co wskazuje na istnienie pewnej powinności społeczeństwa w odniesieniu do ludzi.

Pomoc i wsparcie w Gminie Karsin z pomocy społecznej w 2020 roku uzyskały 457 osób, co stanowi 6,96% wszystkich mieszkańców gminy. Najczęstszym powodem trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin w 2020 roku była długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

3.8. Osoby niepełnosprawne i długotrwale chore

Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS

Lata	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających ze względu na niepełnosprawność	%
2017	373	138	36,99
2018	319	136	42,63
2019	304	144	47,36
2020	257	118	45,91

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Osoby długotrwale chore korzystające z pomocy GOPS

Lata	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających ze względu na długotrwałą chorobę	%
2017	373	186	49,86
2018	319	184	57,68
2019	304	193	63,48
2020	257	171	66,53

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Emeryci i renciści korzystający z pomocy GOPS

2017	2018	2019	2020
60	61	74	105

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Powyższe dane przedstawiają liczbę rodzin, których powodem korzystania z pomocy społecznej jest niepełnosprawność i długotrwała choroba w stosunku do wszystkich rodzin korzystających ze

wsparcia GOPS. Z powyższej tabeli wynika, że odsetek ten osiągnął w 2020 roku ponad 66%. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby stanowią największą grupę osób objętych wsparciem GOPS w Karsinie.

Osoby w wieku senioralnym wymagające stałej opieki i pielęgnacji nie zawsze mogą funkcjonować samodzielnie w swoich dotychczasowych warunkach środowiskowych. Często sytuacja seniorów zmusza ich do zamieszkania w domach pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt w tych domach. Dochody seniorów są zwykle niższe niż pełny koszt utrzymania, często są to osoby samotne, a jeżeli posiadają rodzinę, zobowiązaną zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w dalszej kolejności do partycypowania w kosztach nie zawsze ta rodzina ma możliwość ponoszenia opłaty ze względu na swoją trudną sytuację finansową. Efektem takiego stanu rzeczy to gmina zobowiązana jest partycypować w kosztach pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej.

Liczbę mieszkańców Gminy Karsin zamieszkujących w domach pomocy społecznej prezentuje zamieszczone zestawienie.

	2017	2018	2019	2020
Liczba osób za którą gmina ponosi odpłatność	11	15	15	12
Odpłatność w zł	254,423	365,878	398,174	421,492
Średnia odpłatność w zł za 1 osobę w DPS m-nie	1927,45	2032,66	2212,08	2927,03

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Jak pokazuje zestawienie systematycznie rosną wydatki Gminy związane z kosztem utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej. Stanowi to znaczne obciążenie dla budżetu gminy i wymaga podjęcia starań zmierzających z jednej strony do zabezpieczenia środków finansowych na ten cel, z drugiej zaś poszukiwania rozwiązań ograniczających konieczność kierowania osób w wieku senioralnym do placówek instytucjonalnych. Alternatywą dla domów pomocy społecznej jest zwiększenie ilości godzin usług opiekuńczych.

	2017	2018	2019	2020
Liczba osób korzystających z	15	16	18	19

usług opiekuńczych				
Koszt usług w zł	147,808	137,296	149,614	160,710
Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych	0	0	0	1
Koszt usług specjalistycznych w zł	0	0	0	1825,00

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

3.9. Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom samopomocy w Wielu został utworzony 26 listopada 2009 roku i działa na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111 z 1994r. poz. 535 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 listopada 1990r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 1998 r. Dz. U. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.), uchwały Rady Gminy w Karsinie z dnia 26 listopada 2009 roku w sprawie utworzenia Gminnego Środowiskowego Domu Samopomocy w Wielu. do dnia 31.12.2019r. placówka stanowiła jedną ze struktur Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karsinie, natomiast od dnia 1 stycznia 2020r. stanowi samodzielną jednostkę organizacyjną Gminy Karsin.

Przyjęcie ŚDS odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Kierownika GOPS na podstawie wywiadu środowiskowego, opinii lekarza specjalisty oraz wyników badań.

Placówka zapewnia podstawowe usługi opiekuńcze , medyczno – rehabilitacyjne, rekreacyjno-kulturalne oraz jeden posiłek dziennie.

Celem działalności ŚDS jest prowadzenie szeroko rozumianej rehabilitacji, umożliwiającej osobą dotkniętym zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną przewrócenie i rozwijanie umiejętności do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

Główną formą działalności ŚDS jest terapia zajęciowa, która stanowi kontynuację rehabilitacji psychiatrycznej i ma na celu przywrócić zdolność:

- uczestnictwa i funkcjonowania w życiu rodzinnym i społecznym,
- nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych,
- wykonywanie podstawowych czynności życia codziennego,

- ma również wyzwolić wśród uczestników ŚDS poczucie własnej wartości oraz podtrzymywać i rozwijać sprawność psychoruchową.

W ramach terapii zajęciowej w Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzone są pracownie: plastyczna, pracownia kulinarna, pracownia komputerowa, pracownia stolarska, sala rehabilitacyjna. Ponadto Dom organizuje zajęcia kulturalno- oświatowe: pikniki, ogniska, grille, wycieczki krajoznawczo – poznawcze, uczestnictwo w konkursach, imprezach okolicznościowych, uczestnictwo w kiermaszach, festynach, jarmarkach. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę. ŚDS współpracuje z placówkami oraz instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Rok	Liczba uczestników	Kobiety	Mężczyźni
2017	19	14	5
2018	20	15	5
2019	20	15	5
2020	18	13	5

3.10. Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek oraz uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.) Karta Dużej Rodziny przysługuje niezależnie od dochodu rodzicom, którzy mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Od 1 stycznia 2018r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej oraz elektronicznej, która jest dostępna na urządzeniach mobilnych.

Z dniem 1 stycznia 2019r. wprowadzono zmianę polegającą na możliwości otrzymania Karty Dużej Rodziny przez rodziców, którzy mieli kiedykolwiek na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Celem Programu jest docenienie roli rodzin wielodzietnych oraz umożliwienie im wspólnego i aktywnego spędzania czasu wolnego. Posiadacze kart mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Ilość złożonych wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny.

Rok	Liczba złożonych wniosków o przyznanie karty dużej rodziny
2017	24
2018	23
2019	163
2020	36

3.11. Przemoc

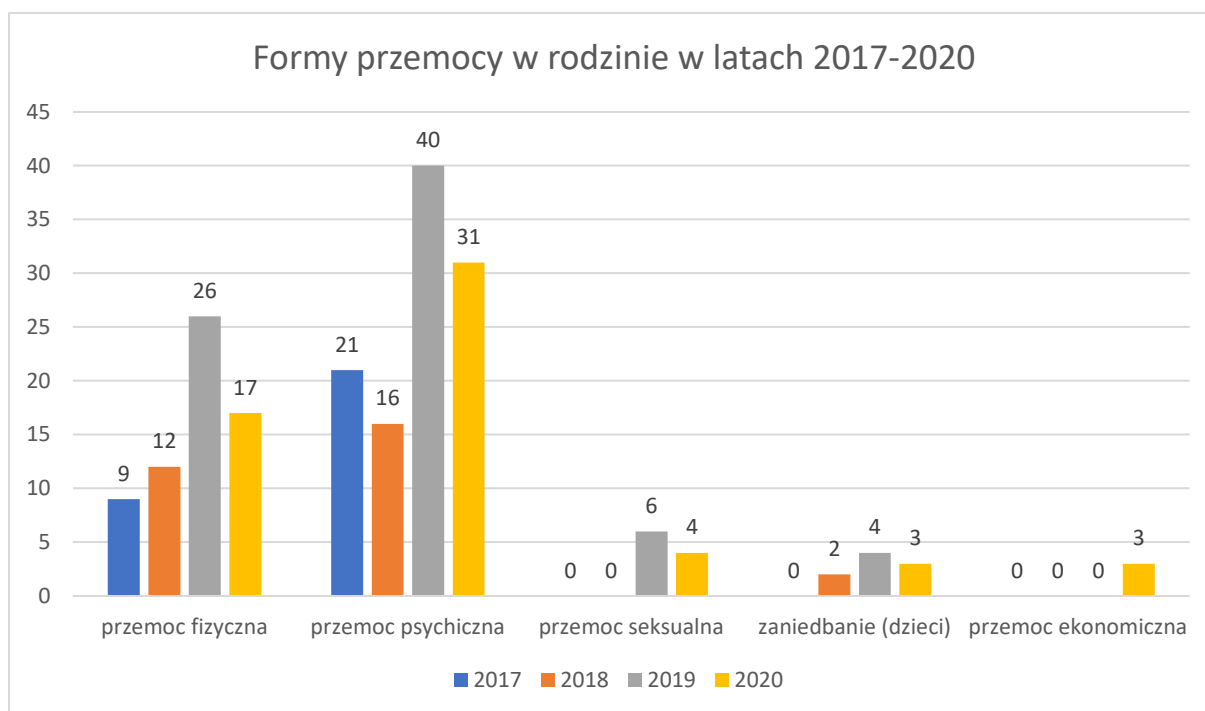
We współczesnym świecie przemoc w rodzinie stała się na tyle powszechnym zjawiskiem, że konieczne jest tworzenie systemu społecznego wsparcia w celu jej zapobiegania i przeciwdziałania. Jednostką odpowiedzialną za diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonych przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią jest zespół interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi specjaliści różnych grup zawodowych, tj. przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, policji, kuratorskiej służby sądowej, oświaty, służby zdrowia. Obsługę organizacyjno- techniczną zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Zespół interdyscyplinarny w Karsinie został powołany Zarządzeniem Nr III/33/2011 Wójta Gminy Karsin z dnia 02 czerwca 2011r. Zespół realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Karsin oraz zadania wynikające z założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie, liczbę rodzin objętych procedurą Niebieskich kart, występujące formy przemocy w rodzinie w latach 2017-2020 obrazują poniższe wykresy i tabele.

Niebieska Karta	2017	2018	2019	2020
Liczba założonych Niebieskich Kart	13	20	17	15
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	5	12	18	7

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

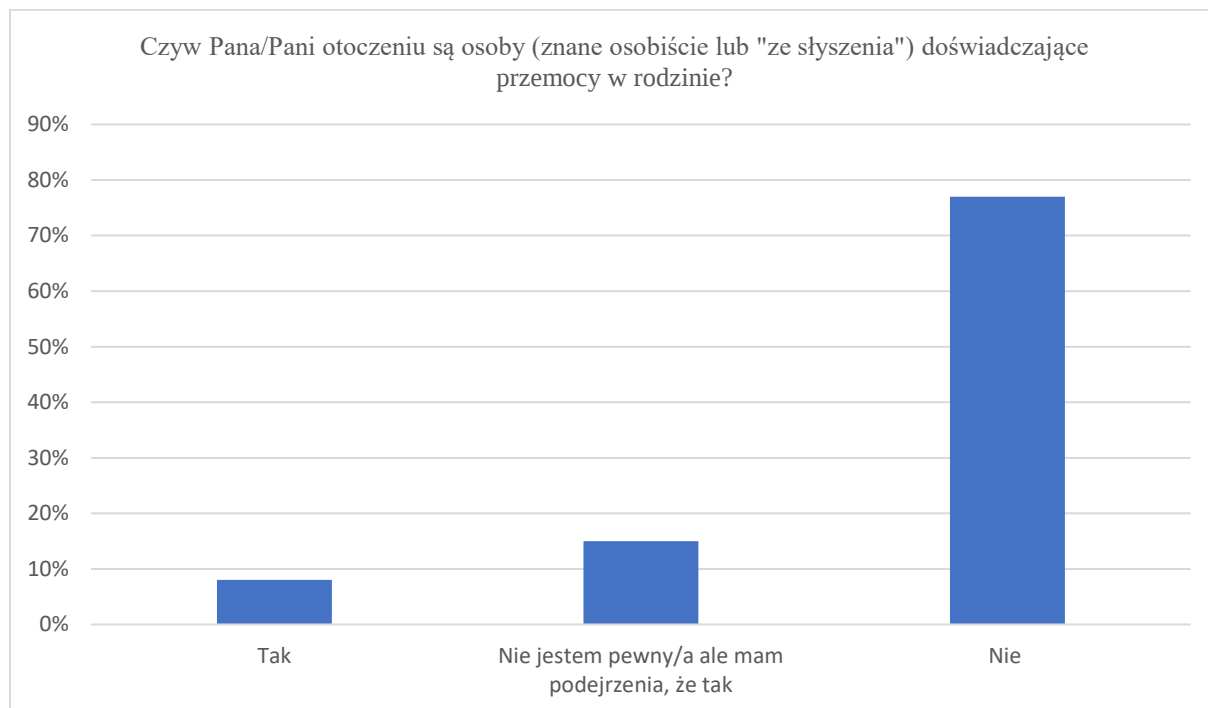
Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Do najczęściej występujących form przemocy stosowanej w Gminie Karsin zalicza się przemoc psychiczną oraz przemoc fizyczną. Przemoc seksualną odnotowano zaledwie kilku przypadkach, podobnie jak przemoc ekonomiczną i przemoc w formie zaniedbania.

Na podstawie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Karsin Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza naj-bliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w restauracji, kawiarni lub na dyskotecę, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji.

Powyższe wyniki są zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki cytowane wyżej. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wyniki badań wskazują, że 8% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 15% podejrzewa, że tak się dzieje.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonującej w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 88% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną prze-mocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Tylko 24% mieszkańców gminy Karsin nie jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje nie tylko w domach z marginesu społecznego. Ponadto, łącznie 92% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

3.11.1. Przemoc w szkole

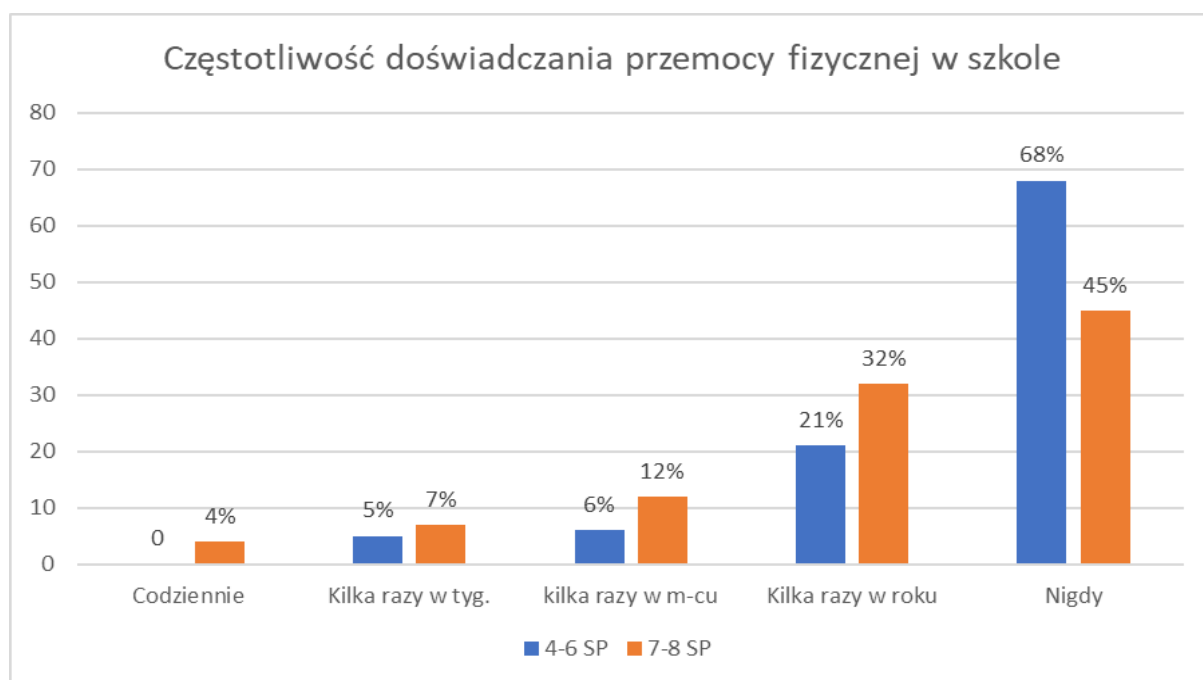
Na podstawie diagnozy lokalnych zagrożeń w Gminie Karsin wiemy, że zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma

swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w gminie Karsin pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

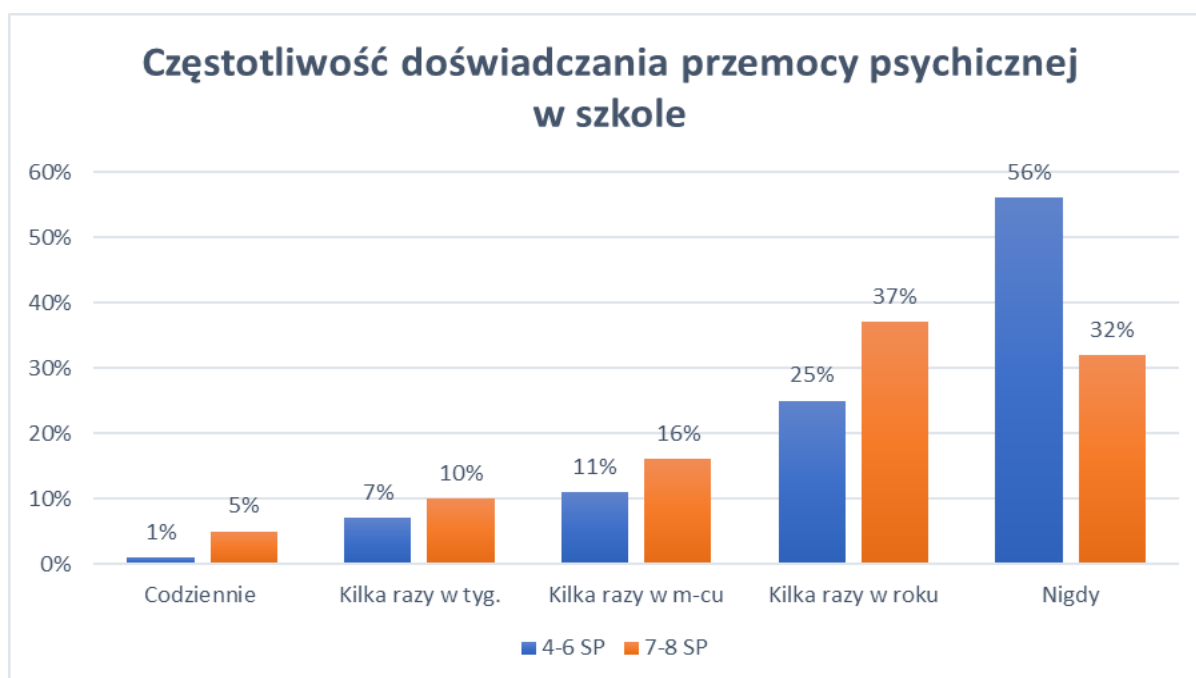
Spora część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy fizycznej doświadczanej ze strony innych uczniów (68% 4-6 SP; 45% 7-8 SP).

Należy również zwrócić uwagę za fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o **doświadczaniu przemocy fizycznej ze strony rówieśników – szczególnie u uczniów klas starszych.**

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

W przypadku doświadczania przemocy psychicznej od innych uczniów szkoły odpowiedzi respondentów przedstawiono na poniższym wykresie. Niepokojący jest fakt, że uczniowie deklarują większą częstotliwość doświadczania przemocy psychicznej niż fizycznej.

W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało **większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (łącznie: 4-6 SP – 91%; 7-8 SP – 81%). Niepokojące jest, że w każdej z ankietowanych grup pojawiły się osoby, które zdecydowanie nie czują się bezpiecznie w szkole.**

W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **25% uczniów klas młodszych oraz 25% uczniów klas starszych szkoły podstawowej przyznało, że czują się w swojej szkole niezupełnie bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją.**

3.11.2. Cyberprzemoc wśród dorosłych i uczniów szkoły podstawowej

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. (...) Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

Badania wykazały, że cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności pewien problem. Mianowicie, 34% badanych ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), a 9% ma podejrzenia, że tak się stało.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

Wyniki badań wskazują, że uczniom w gminie Karsin nie są obce wymienione poniżej doświadczenia. Na podstawie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Karsin:

22% uczniów SP 4-6 i 21% uczniów klas SP 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6 -21%; SP 7-8- 29%) oraz często padali też ofiarami włamania na konto (SP 4-6 -10%; SP 7-8 - 29%).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

3.12. Uzależnienia

Problemy wynikające ze spożywania alkoholu oraz zażywania środków odurzających stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także relacje interpersonalne z rówieśnikami oraz w środowisku rodzinnym.

Gmina Karsin realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Karsin. Jest to podstawowy dokument określający zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomani na terenie Gminy Karsin. Program ma na celu ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz przemocy a także podniesienie świadomości szczególnie wśród dzieci i młodzieży na temat alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz innych zagrożeń społecznych. Do głównych celów założonych do realizacji należą:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Działania profilaktyczne dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Karsin realizowane są przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych w Karsinie. Realizowane jest również wsparcie w postaci punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym lub uzależnionym od innych środków odurzających i członków ich rodzin.

Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz narkomanii w latach 2017-2020 obrazuje poniższa tabela.

	2017	2018	2019	2020
Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w zł	136 917,39	142 216,16	138 178,24	152 120,87
Wydatki na przeciwdziałanie narkomanii w zł	4 929,11	3 900	4 489,96	0

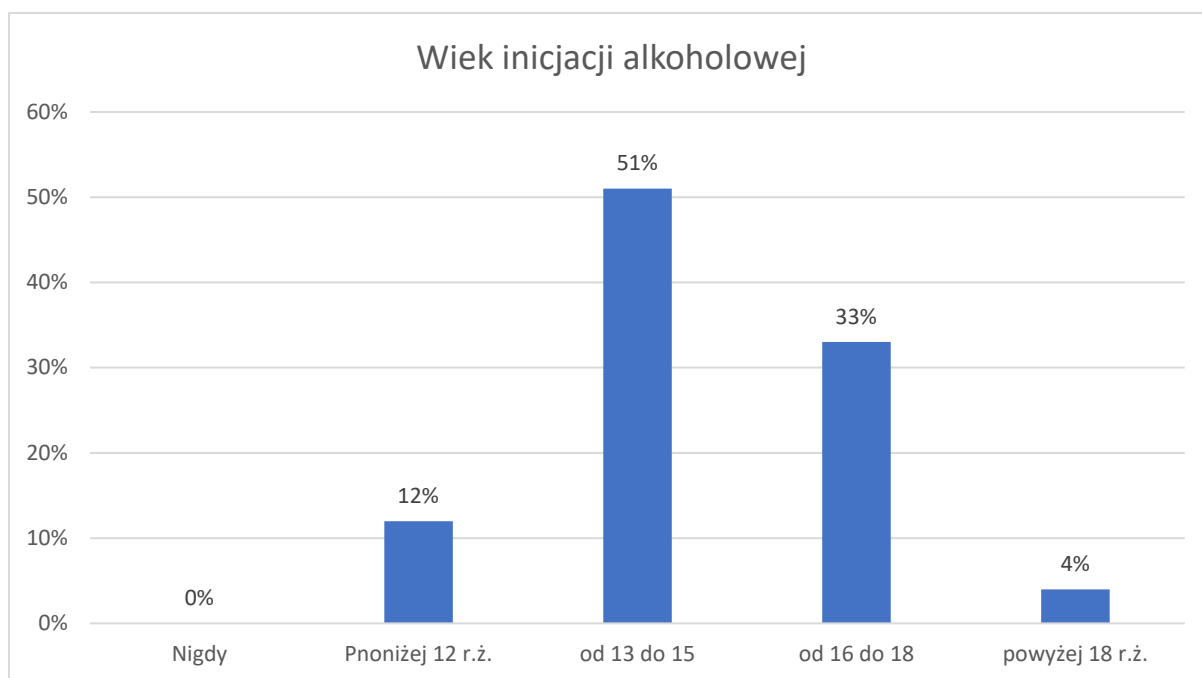
Źródło: Dane GOPS w Karsinie

3.12.1. Alkohol

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Jednak nie potwierdza tego rozkład deklaracji, jaki uzyskaliśmy w trakcie badania. Ponad połowa Polaków (53%) twierdzi, że pije alkohol, ale tylko od czasu do czasu i mając ku temu dobrą okazję. Można to nazwać umiarkowanym stylem picia. Niewielkie grupy badanych deklarują częste (4%) i dosyć częste (7%) wykorzystywanie różnych okazji do napicia się alkoholu. Co szósty respondent (16%) przyznaje, że unika okazji do tego, żeby pić alkohol, a prawie co piąty (19%) deklaruje abstynencję. Kolejne badania wydają się potwierdzać wskazane wcześniej tendencje Polaków w picciu alkoholu.

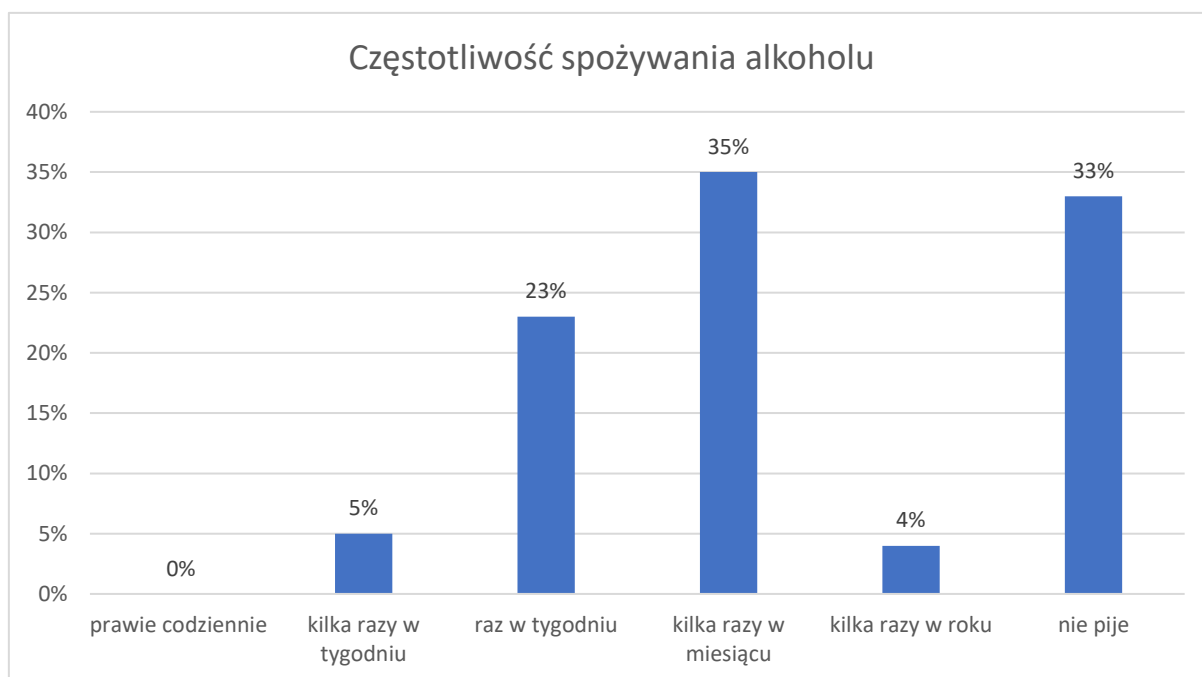
W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Karsin na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. 51% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 13 a 15 r.ż. Kolejna najwyższa wartość odnosi się do wieku między 16 a 18 r.ż. – 33%. Aż 12% badanych wskazało, że po raz pierwszy spróbowało alkoholu poniżej 12 roku życia a tylko 4% spróbowało go po uzyskaniu pełnoletności.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. 25% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol kilka razy w miesiącu (35%) oraz raz w tygodniu (23%). 5% mieszkańców pije alkohol kilka razy w tygodniu, a żaden z respondentów nie pije codziennie.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

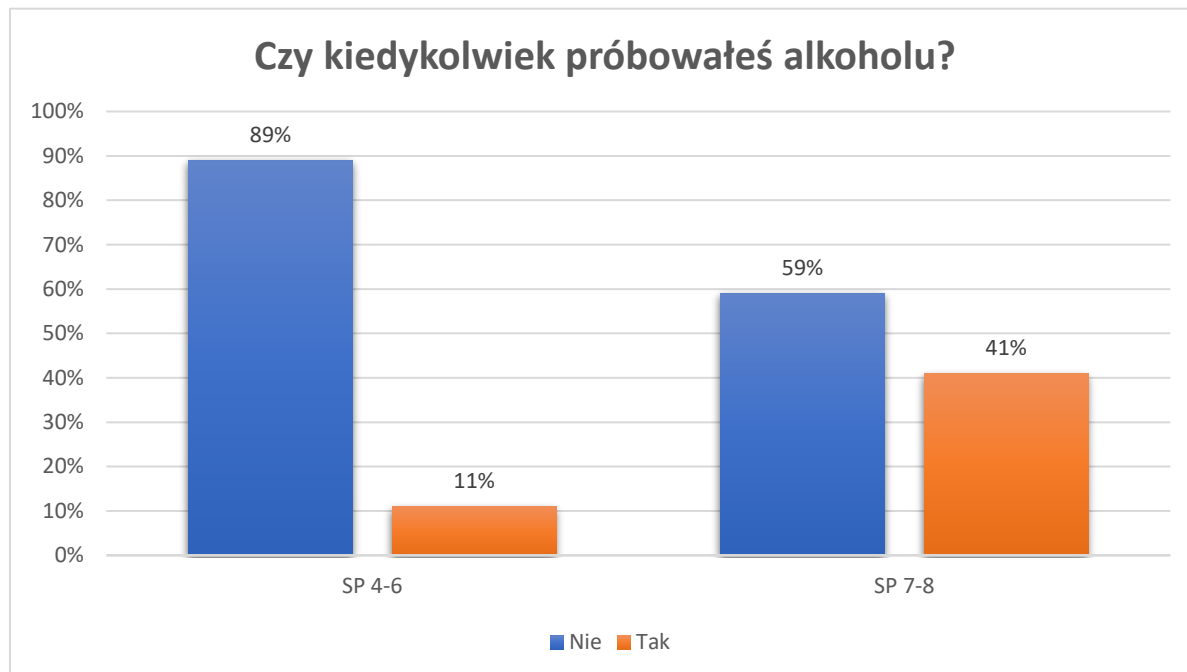
Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Karsin, ponieważ łącznie 64% mieszkańców udzieliło twierdzącej odpowiedzi.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. Łącznie tylko 19% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż. Jednocześnie, łącznie 3% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Łącznie 76% respondentów przychyli się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

Łącznie 100% respondentów nie zgadza się że kobiety w ciąży mogą pić bezpiecznie niewielkie ilości alkoholu. Również 81% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Także 100% badanych mieszkańców nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.

3.12.2. Alkohol wśród dzieci i młodzieży

Inicjację alkoholową ma za sobą: 11% badanych uczniów klas SP 4-6; 41% uczniów klas SP 7-8.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

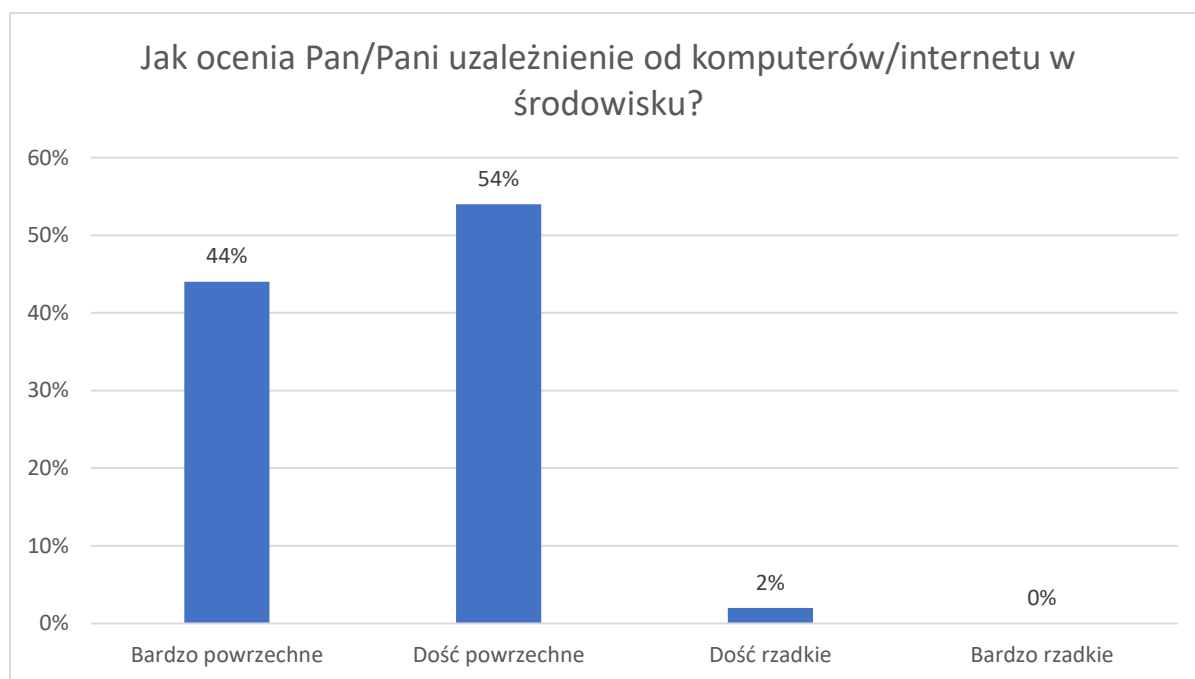
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej, za-równo młodszych jak i starszych, jest towarzystwo rodziny (SP 4-6 - 8%; SP 7-8 - 23%) oraz spotkanie ze znajomymi (łącznie: SP 7-8 - 10%). Aczkolwiek, większość badanych wskazała, że to pytanie ich nie dotyczy (SP 4-6- 87%; SP 7-8- 58%).

Powyższe wyniki wydają się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol.

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają alkohol. Aż 87% najmłodszych uczniów wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. Wraz z wiekiem ta tendencja się zmienia: SP 7-8 (58%). Wśród uczniów klas SP 7-8 naj-częściej pojawiały się dwie kategorie odpowiedzi, które odnosiły się do jednorazowego (18%) oraz kilkukrotnego spożycia alkoholu (16%).

3.12.3. Uzależnienie od internetu i komputera

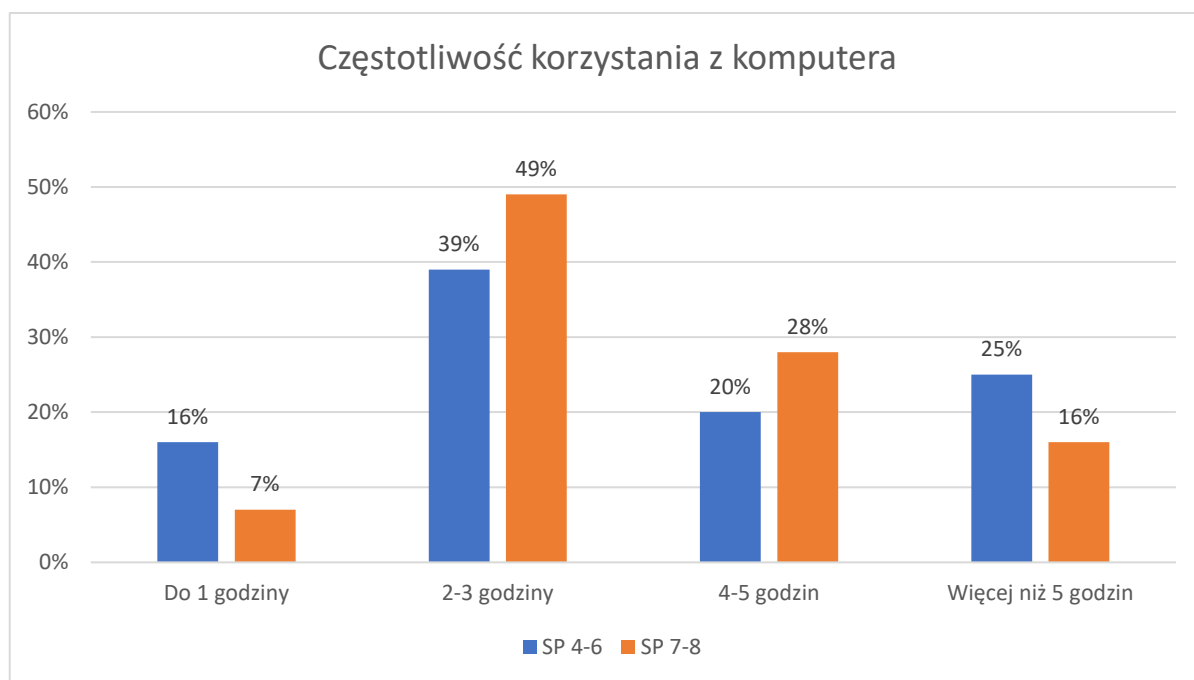
Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. Łącznie aż 98% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym. Tylko 2% ocenia je jako dość rzadkie.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych gminy Karsin

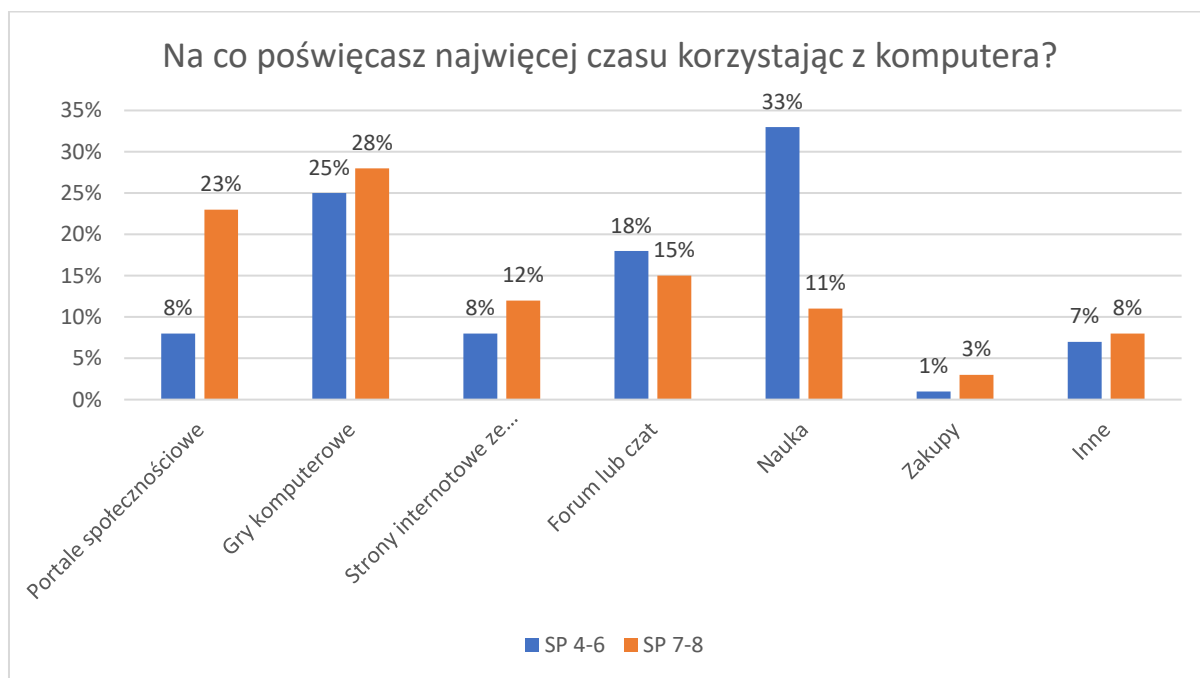
Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%).

Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera. Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6 - 39%; SP 7-8 - 49%). Co niepokojące część uczniów spędza przed komputerem więcej niż 5 godzin dziennie (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 - 25%). W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

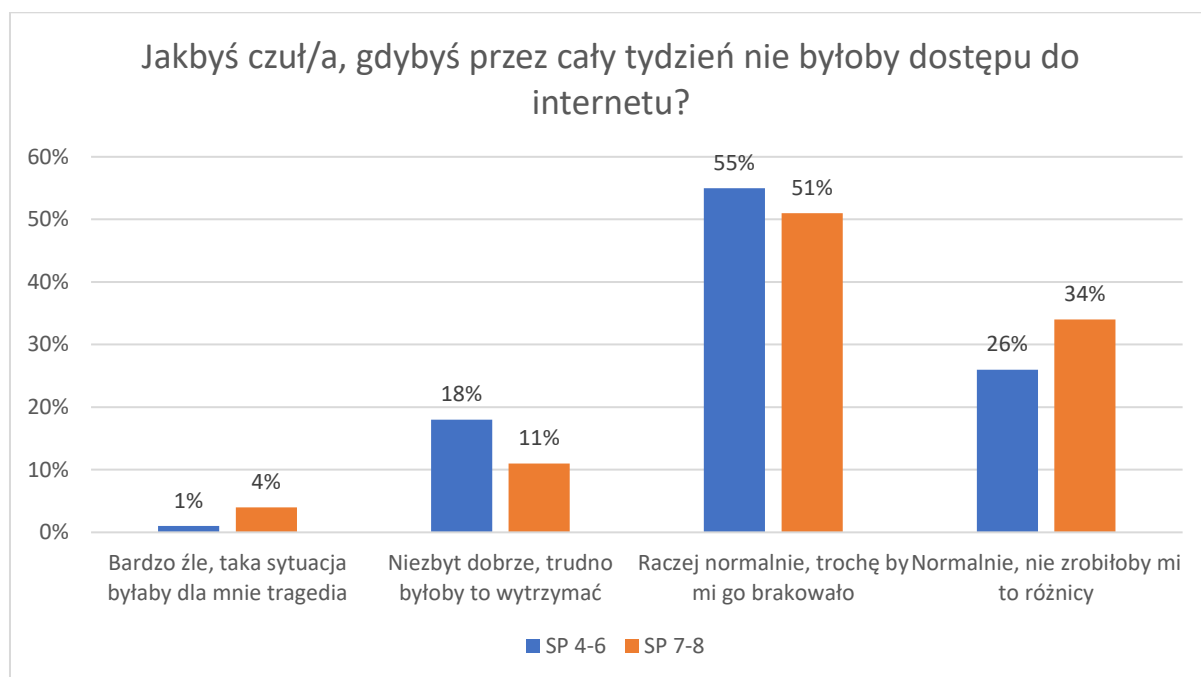
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. Najbardziej popularnymi formami okazują się być gry komputerowe (SP 4-6 – 25%; SP 7-8 – 28%), portale społecznościowe (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 23%) i nauka (SP 4-6 – 33%; SP 7-8 – 11%).

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

Łącznie 85% uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej i 81% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów także przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 18%). Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie (SP 4-6 – 1%; SP 7-8 – 4%). Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią do-konać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Karsin

3.13. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się taką rodzinę, która wykazuje poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Synonimem rodziny dysfunkcyjnej jest rodzina problemowa. Nieprawidłowe zaspokajanie potrzeb biologicznych dziecka wiąże się często ze znacznym zubożeniem rodziny, zawinionym lub niezawinionym przez rodziców. Do najczęściej występujących zaburzeń zalicza się nieprawidłowe postawy rodzicielskie. Można do nich zaliczyć przede wszystkim:

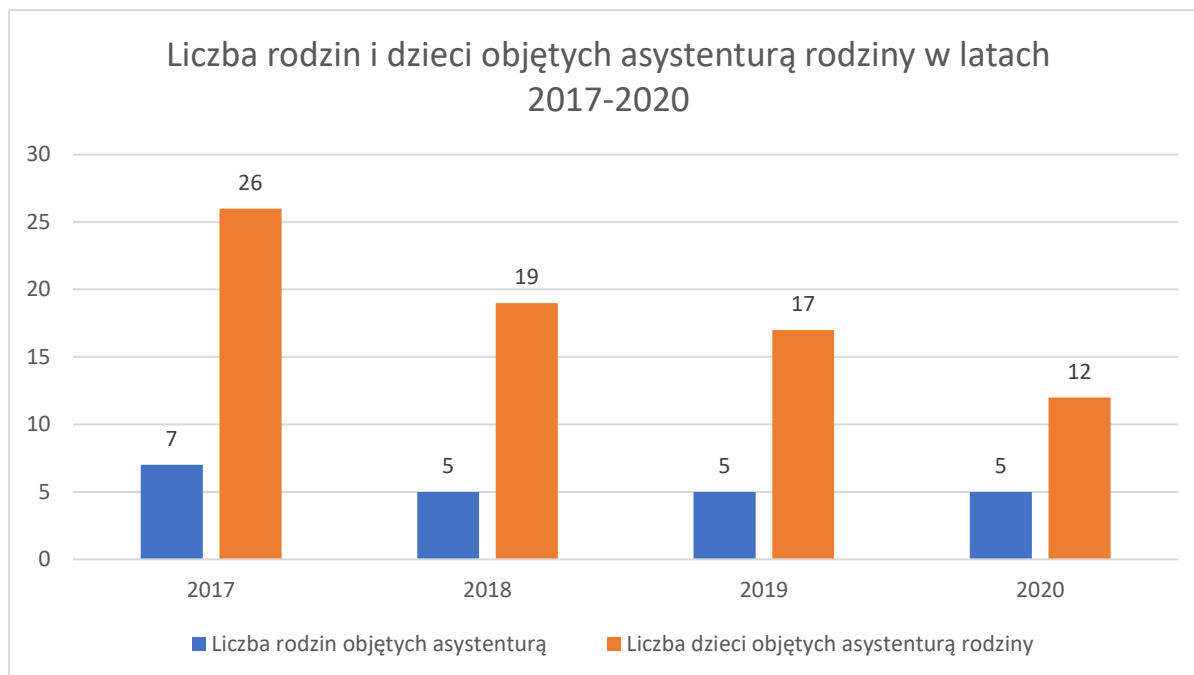
- odtrącenie dziecka, czyli nieokazywanie mu uczuć pozytywnych przy jednoczesnym demonstrowaniu negatywnych,

- postawy unikające, charakteryzujące się ubogimi stosunkami emocjonalnymi w kontaktach z dzieckiem,
- nadmierna ochrona dziecka czy nadmierne wymagania,
- zaniedbania w zakresie opieki nad dzieckiem,
- zaburzenia w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej
- brak właściwej atmosfery wychowawczej,
- nieuświadamianie lub ukrywanie poważnych problemów i konfliktów między członkami rodziny.

Jednym z priorytetowych zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karsinie jest praca z rodziną – szczególnie taką, która przejawia trudności w kwestiach opiekuńczo – wychowawczych. W tym celu Ośrodek zatrudnia asystenta rodziny, który posiada odpowiednie kwalifikacje i umiejętności zgonie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny ma za zadanie wspierać rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wspomniana ustawa zobowiązuje asystenta do udzielenia rodzicom indywidualnych konsultacji wychowawczych w celu kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich oraz rozwinięcia umiejętności psychospołecznych. Do innych zadań należą m.in.: pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych czy wychowawczych. Asystent pomaga, wspiera, towarzyszy, ale także podejmuje działania interwencyjne, kiedy zagrożone jest dobro dzieci. Asystent współpracuje zatem z rodzinami problemowymi, gdzie istnieje ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Asystentura skierowana jest również do rodzin, których dzieci umieszczone są w placówkach lub rodzinach zastępczych. Celem takiej współpracy jest wówczas powrót do środowiska rodzinnego.

Liczbę dzieci i rodzin objętych asystenturą w latach 2017-2020 przedstawia poniższy wykres.

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Gmina jest zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Wydatki na pieczę zastępczą w latach 2017-2020.

	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej za którą gmina ponosi odpłatność	4	4	7	6
Odpłatność w zł	11 553,09	23 119,29	53 642,68	88 496,18

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

3.14. Wybrane dane dotyczące klientów GOPS

Korzystający z pomocy GOPS Karsin

Lata	Liczba osób, którym decyzją przyznano pomoc	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	613	373	1 204
2018	541	319	1 009
2019	518	304	911
2020	457	257	761

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Liczba rodzin ze względu na powody przyznania pomocy

	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	197	156	140	131
Bezdomność	2	4	7	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	91	86	76	78
Bezrobocie	58	46	38	40
Niepełnosprawność	138	136	144	118
Długotrwała choroba	186	184	193	171
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14	19	22	20
Przemoc w rodzinie	2	2	1	0
Alkoholizm	10	8	9	8
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0	0
Zdarzenie losowe	23	10	17	7
Kłęska żywiołowa	51	0	2	0

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy GOPS

Liczba dzieci w rodzinie	2017	2018	2019	2020
1 dziecko	26	17	20	10
2 dzieci	60	30	35	32
3 dzieci	56	51	48	48
4 dzieci i więcej	19	18	18	14

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy GOPS

2017	2018	2019	2020
31	25	32	18

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

3.15. Świadczenia rodzinne

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń			
	2017	2018	2019	2020
Zasiłek rodzinny	10.332	9.823	9.152	8.059
Dodatek z tyt. urodzenia dziecka	72	40	37	31
Dodatek z tyt. opieki nad dzieckiem – urlop wychowawczy	363	416	291	301
Dodatek z tyt. samotnego wychowywania	253	224	228	277
Dodatek z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	578	542	530	514
Dodatek z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	797	581	533	471
Dodatek z tyt. dojazdu dziecka	1452	1285	1273	1396
Dodatek z tyt. zamieszkania w miejscowości w której jest szkoła	107	109	102	98
Zasiłek pielęgnacyjny	3 296	3 395	3 555	3 624
Świadczenie pielęgnacyjne	401	420	357	440
Specjalny zasiłek opiekuńczy	291	292	320	302
Zasiłek dla opiekuna	258	221	179	148
Dodatek z tyt. wielodzietności	2 003	1 843	1 714	1 596
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	76	51	62	51
Świadczenie rodzicielskie	275	218	246	210
Za życiem	0	1	0	0
Fundusz alimentacyjny	636	554	546	504
Świadczenie wychowawcze	12 557	11 692	13 357	15 444

	dla 1 191 dzieci	dla 1 099 dzieci	dla 1320 dzieci	dla 1318 dzieci
Świadczenie Dobry Start	0	936	948	927

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

3.16. Budżet GOPS w Karsinie

2017	2018	2019	2020
12 337.280,17	12 033.818,19	13 393.152,77	13 998.421,02

Źródło: opracowano na podstawie danych GOPS w Karsinie

4. IDENTYFIKACJA KLUCZOWYCH KWESTII SPOŁECZNYCH

Na podstawie analizy danych przedstawionych w diagnozie demograficzna – społecznej mieszkańców Gminy Karsin, za priorytetowe uznano działania w następujących obszarach:

1. Rodzina.
2. Niepełnosprawność
3. Seniorzy
4. Integracja społeczna.

Kluczowe kwestie społeczne zidentyfikowane w naszej Gminie, jak wynika z powyższej analizy, są spójne z głównymi kwestiami społecznymi Województwa Pomorskiego dla prawidłowego funkcjonowania Gminy. Spełniają istotną rolę i przyczyniają się w znaczący sposób do budowy kapitału społecznego, rozwoju społeczno-gospodarczego i demografii.

5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Prognozowane zmiany w zakresie objętym strategią zmierzać będą w kierunku prawidłowego wypełniania funkcji rodziny, poprawy warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych, poprawy jakości życia seniorów, oraz w kwestii uzależnień i przemocy.

Działania realizowane w planowanych obszarach interwencji wymagają zaangażowania i partnerskiej współpracy wszystkich podmiotów polityki społecznej oraz mieszkańców Gminy Karsin.

Kierunek oraz wymiar następujących zmian widoczny będzie we wskaźnikach realizacji poszczególnych działań, które będą corocznie analizowane przez pracowników GOPS w Karsinie.

6. ANALIZA SWOT PRIORYTETOWYCH OBSZARÓW DZIAŁAŃ

OBSZAR I – Rodzina

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Wielopokoleniowość rodzin. 2. Gościnność. 3. Utrzymanie tradycji. 4. Dobra możliwość edukacji młodego pokolenia. 5. Działania na rzecz niepełnosprawnych. 6. Duża aktywność społeczna na wsiach. 7. Korzystne warunki do wypoczynku i rekreacji. 8. Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi. 9. Walory przyrodnicze i estetyka otoczenia. 10. Wpłaty świadczeń rodzinnych wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego. 11. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych.	1. Emigracja zarobkowa zwłaszcza ludzi młodych i wykształconych. 2. Małe tradycje własnej przedsiębiorczości. 3. Mała otwartość na inne kultury i religie. 4. Słaba integracja społeczności całej gminy. 5. Niskie poczucie odpowiedzialności społecznej i świadomości środowiskowej mieszkańców. 6. Brak zintegrowanych działań na rzecz rodziny, niedostateczna współpraca między instytucjami i osobami. 7. Niedostateczna liczba specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz rodziną
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Reemigracja społeczeństwa. 2. Wykorzystanie doświadczeń zdobytych za granicą. 3. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych UE. 4. Przekwalifikowanie zawodowe i doksztalcanie. 5. Zaktywizowanie działalności społecznej integracja gminy. 6. Rozwój agroturystyki 7. Rozwój przedsiębiorczości oparty o turystykę i rekreację. 8. Rozwój bazy turystyczno- rekreacyjnej. 9. Wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń społecznych.	1. Dalsza emigracja młodego pokolenia. 2. Starzejące się społeczeństwo, niż demograficzny. 3. Wzrost patologii społecznych. 4. Brak wystarczających środków finansowych na edukację. 5. Degradacja zawodowa młodzieży. 6. Niechęć społeczeństwa wobec działań społecznych brak zaangażowania. 7. Wysokie koszty zatrudniania wykwalifikowanych pracowników oraz specjalistów do pracy z rodziną.

OBSZAR II -Niepełnosprawność

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Funkcjonowanie placówki wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych: Środowiskowy Dom Samopomocy. 2. Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych. 3. Realizowanie usług opiekuńczych. 4. Realizowanie zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (np. turnusy rehabilitacyjne, likwidowanie barier) oraz Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. 5. Przepisy prawne zachęcające pracodawców do tworzenia miejsc pracy. 6. Wzrost świadomości w społeczeństwie o problemach osób niepełnosprawnych. 7. Korzystanie z systemu wsparcia finansowego. 8. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1. Brak bazy danych dotyczącej osób niepełnosprawnych. 2. Mała dostępność poradni specjalistycznych. 3. Długi okres oczekiwania na rehabilitację 4. Słabe zainteresowanie członków rodziny sytuacją osoby niepełnosprawnych. 5. Niedostateczne możliwości wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi. 6. Mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 7. Małe zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. 8. Niechęć osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin do aktywności społecznej. 9. Nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym. 10. Małe zainteresowanie osób niepełnosprawnych zmianą swojej sytuacji życiowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych. 2. Współpraca różnych podmiotów w celu rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych (np. PCPR, PUP, GOPS, organizacje pozarządowe). 3. Zwiększenie pomocy finansowej dla osób niepełnosprawnych. 4. Powstanie nowych miejsc pracy, np. zakładanie spółdzielni socjalnych. 5. Likwidowanie barier architektonicznych 6. Wprowadzanie w życie opracowanego kompleksowego wspierania osób niepełnosprawnych. 7. prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych.	1. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych. 2. Niewłaściwe podejście do leczenia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych. 3. Ograniczone możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych. 4. Słaba aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych. 5. Izolowanie się osób niepełnosprawnych. 6. Niedostateczny system wsparcia finansowego oraz ograniczenie środków PEFRON 7. Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności. 8. Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności.

OBSZAR III – Seniorzy

Jednym z najpoważniejszych problemów przed jakim stoi nasz kraj, a co za tym idzie nasz region jest starzenie się społeczeństwa. Wpływ na to w głównej mierze ma emigracja ludzi młodych zarówno z kraju jak i z małych miast i wsi oraz ujemny przyrost naturalny. Starzenie się społeczeństwa ma istotny wpływ na różne dziedziny życia naszej gminy, zarówno w sferze gospodarczej jak i społeczno – kulturowej. Poniżej prezentujemy analizę SWAT dotyczącą seniorów w gminie Karsin.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Wzrost świadomości prowadzenia zdrowego i aktywnego trybu życia. 2. Dostateczny dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. 3. Profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym, wystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką tych osób. 4. Prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej. 5. Dobra dostępność domów pomocy społecznej. 6. Możliwość realizowania się przez osoby starsze w organizacjach samopomocowych.	1. Słaby dostęp do opieki geriatrycznej w tym również niewystarczająca refundacja leków⁷ oraz trudny dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego. 2. Brak mieszkań chronionych dla seniorów. 3. Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań pomocy społecznej. 4. Niewystarczające wsparcie rodzin dla osób starszych. 5. Niskie dochody osób starszych (niskie emerytury / renty) 6. Brak chęci na zmianę stylu życia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych. 2. Prywatne usługi opiekuńcze. 3. Pomoc opiekunów osób zależnych. 4. tworzenie rodzinnych lub lokalnych domów pomocy.	1. Starzenie się społeczeństwa. 2. Niewystarczające uwzględnienie problematyki osób starszych w ustawodawstwie. 3. Biurokracja, która uniemożliwia w wystarczający sposób szybką pomoc osobą starszym. 4. Wykluczenie społeczne osób starszych i samotnych z terenów wiejskich. 5. Potencjalny wzrost liczby seniorów w DPS. 6. Negatywny i stereotypowy wizerunek seniora. 7. Wzrost liczby osób wymagających opieki całodobowej.

	8. Wzrost liczby osób samotnych. 9. Wysokie koszty utrzymania osób w placówkach opieki całodobowej.
--	--

OBSZAR IV – Uzależnienia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2. Dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.	1. Nieodpowiednie przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi. 2. Nieodpowiednio przygotowana baza lokalowa oraz brak bazy leczenia odwykowego. 3. Nieodpowiednie wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń. 4. Brak wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami. 5. Brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi. 6. Brak świetlic socjoterapeutycznych na terenie gminy Karsin.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Traktowanie uzależnień jako problemu społecznego. 2. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.	1. Brak współpracy pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. 2. Długi czas oczekiwania na leczenie stacjonarne. 3. Brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy. 4. Niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych.

OBSZAR V – Przemoc

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy 2. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. 3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy.	1. Niedostateczna liczba specjalistów, szczególnie psychologów i terapeutów. 2. Brak narzędzi prawnych do efektywnego egzekwowania planów pomocy osobom i rodzinom w przemocy. 3. Deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich. 4. Deficyt domów dla samotnych matek. 5. Brak programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Realizacja zadań wynikających z przyjętego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1. Wzrost agresywnych zachowań w rodzinach i wśród młodzieży. 2. Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej. Niedoceniające pracy osób pracujących w zespole interdyscyplinarnym i grupach roboczych

7. WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN

Diagnoza zjawisk i problemów społecznych, a także zasobów środowiska lokalnego, która została przeprowadzona na potrzeby opracowania niniejszej Strategii stanowi podstawę do sformułowania celów strategicznych.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Karsin – będzie tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, sprzyjającego wzrostowi spójności społecznej oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców Gminy Karsin.

Wśród szczegółowych celów strategicznych znajdują się następujące kwestie:

- rozwój aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej,
- stworzenie zintegrowanego systemu wzmacniania prawidłowego funkcjonowania rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.,
- wzmacnianie systemu wsparcia równych szans dla osób niepełnosprawnością,
- poprawa jakości życia osób starszych.

- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania swoich członków, w tym rozwoju dzieci. Stanowi ona środowisko, w którym dziecko uczy się i przygotowuje do samodzielnego życia. Analiza problemów społecznych w gminie pokazała, że wskazanym jest wszechstronne wspieranie rodzin polegające na wzmacnianiu funkcji edukacyjnej, kulturowej i rekreacyjnej rodziny.

Należy podejmować zdecydowane i zintegrowane działania na rzecz wspierania trwałości rodziny. Wsparcia wymagają zwłaszcza rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W sytuacji kryzysowej, w której się znalazły winno wspierać się je między innymi w formie pracy socjalnej oraz usług asystenta.

Analiza problemów społecznych wykazała, że takie zjawiska jak ubóstwo, niepełnosprawność, jak również uzależnienia i przemoc są ważnymi elementami determinującymi sytuację socjalną rodzin. Realizowana w tych rodzinach praca socjalna może przyczyniać się do wzrostu ich samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych. Dlatego tak istotne jest inwestowanie w kształcenie i rozwój pracowników służb socjalnych, którzy stykając się z wielorakimi sytuacjami w środowisku winni być wszechstronnie przygotowani. Nowe formy pracy socjalnej stawiają przed pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny coraz bardziej zróżnicowane wymagania.

Umiejętność dobrego zdiagnozowania sytuacji klientów, zaplanowania oraz zrealizowania adekwatnych działań jest zależna od posiadania wiedzy z wielu dziedzin nauki. Rozwój aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej między innymi poprzez profesjonalizację pomocy społecznej powinien stanowić jeden z głównych celów strategii.

Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja osób niepełnosprawnych, dlatego kluczowe jest wzmacnianie systemu wsparcia równych szans dla osób z niepełnosprawnością. Należy wspomagać funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz podejmować działania zmierzające do ograniczenia skutków niepełnosprawności. Istotne jest podejmowanie działań obejmujących rozwój środowiskowych form pomocy dla osób niepełnosprawnych oraz działań polegających na udzielaniu pomocy rodzinom, w których żyją osoby niepełnosprawne.

Promować należy także potencjał zawodowy osób niepełnosprawnych. W wielu przypadkach umożliwienie osobie niepełnosprawnej zdobycia nowych kwalifikacji ułatwi jej powrót na rynek pracy i pozwoli na uzyskanie niezależności finansowej.

W obliczu globalnej tendencji starzenia się społeczeństwa wskazanym jest planowanie systemu wsparcia dla osób starszych. Organizacja systemu wsparcia dla osób starszych powinna

uwzględniać zachowanie dotychczasowego środowiska życiowego, ponieważ wyrwanie z niego powoduje poczucie wyłączenia, samotności i utraty poczucia bezpieczeństwa, które są bardzo ważne szczególnie w okresie starości. Należy dążyć do zachowania i wzmocnienia więzi rodzinnych i sąsiedzkich osób starszych.

Działania w tym obszarze powinny koncentrować się przede wszystkim na rozwoju usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, świadczonych w miejscu zamieszkania. Wsparcie w czynnościach samoobsługowych i załatwianiu sprawy bytowych jest istotne nie tylko w przypadku osób sędziwych, stanowiących samodzielne gospodarstwa domowe. Konieczność sprawowania opieki nad człowiekiem starszym stanowi wyzwanie również dla członków rodziny, dlatego niezwykle istotne jest udzielanie wsparcia rodzinom, w których przebywają osoby starsze, w tym przewlekle chore.

Bardzo ważne jest również włączanie osób starszych do działań na rzecz społeczności lokalnej, na przykład poprzez tworzenie dziennych form wsparcia w formie dziennego domu seniora. Należy również wspierać działania na rzecz rozwoju oferty edukacyjnej dla osób starszych.

W świetle przeprowadzonych analiz kluczowymi działaniami powinny być również profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Działania te powinny koncentrować się zarówno na niwelowaniu czynników ryzyka zachowań szkodliwych oraz na wzmacnianiu tego, co przed nimi chroni. Bezpieczna rodzina z silnymi więziami międzypokoleniowymi, identyfikacja ze społecznością lokalną oraz szerokie i rozwijane zainteresowania są najistotniejszymi czynnikami chroniącymi przed zjawiskami patologii.

Mając na uwadze powyższe, uzyskane w poszczególnych latach wyniki badań statystycznych dotyczących występowania na terenie Gminy Karsin poszczególnych problemów społecznych mogą być ze sobą nieporównywalne. Pomimo faktu, że nie zawsze do końca możliwe jest wyeliminowanie wielu negatywnych zjawisk, należy poszukiwać nowych metod radzenia sobie z nimi i rozwijać różnego typu usługi o charakterze wspierającym, pomocowym czy edukacyjnym. Przy ich realizacji wskazane jest podejmowanie szerokiej współpracy instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Karsin.

8. CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ REALIZATORZY PROJEKTOWANYCH ZMIAN

Cel główny – misja

TWORZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA SPOŁECZNEGO, SPRZYJAJĄCEGO WZROSTOWI SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ PODNOSZENIU JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY KARSIN.

Cel strategiczny 1: Rozwój aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja pomocy społecznej.
2. Rozszerzenie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Systematyczne wzmacnianie kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez doksztalca-nie i utrzymanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych oraz pracowników administracyjnych.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego nt. możliwości udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańców gminy, m.in. poprzez stronę internetową GOPS-u.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.
2. Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w gminie w jak najszerszym zakresie przez organizacje społeczne, kościół katolicki, fundacje, stowarzyszenia, praco-dawców, osoby fizyczne i prywatne.
3. Wspieranie organizacyjne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
4. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe.

Cel strategiczny 2: Stworzenie zintegrowanego systemu wzmacniania prawidłowego funkcjonowania rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i młodzieży,

Cele operacyjne:

1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.
2. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.
3. Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Diagnozowanie zagrożeń i problemów rodziny.
2. Wzmacnianie działań zapobiegających dezintegracji rodzin, m.in. poprzez rozwój pracy socjalnej oraz usług asystenta rodziny.
3. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
4. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Wspieranie finansowe oraz pozafinansowe rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
2. Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.
3. Udział w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Świadczenie pomocy w formie asystenta rodziny.
2. Prowadzenie działań edukacyjnych, poradnictwa, pracy socjalnej.
3. Reintegracja rodzin.
4. Niwelowanie negatywnych skutków uzależnień.

5. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki oświatowe, PCPR.

Wskaźniki:

- Liczba sprawozdań, analiz;
- Liczba rodzin objętych pomocą społeczną;
- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych;
- Liczba rodzin i osób objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- Liczba dzieci objętych opieką i wychowaniem w pieczy zastępczej;
- Liczba rodzin objętych wsparciem z Programu Operacyjnego Program Żywnościowy.

Cel strategiczny 3: Wzmacnianie systemu wsparcia równych szans dla osób z niepełnosprawnością

1. Pomoc osobom z niepełnosprawnością w funkcjonowaniu w społeczności lokalnej.
2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.
3. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnością.
2. Rozwijanie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych na rzecz osób z niepełnosprawnością.
3. Rozwijanie dziennych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
4. Udzielanie pomocy rodzicom, w których żyją osoby dorosłe oraz dzieci z niepełnosprawnością.
5. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie:
 - likwidacja barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej
6. Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w zakresie wzmacniania jego działalności w środowisku lokalnym.

7. Udzielenie informacji na temat praw osób z niepełnosprawnością oraz możliwości świadczenia pomocy na ich rzecz.
8. Wspieranie i rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Diagnoza rynku pracy w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.
2. Zatrudnienie wspieranie – tworzenie nowych miejsc pracy, samo zatrudnienie.
3. Zatrudnienie na otwartym rynku pracy – tworzenie ofert.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, PCPR, Powiatowy Urząd Pracy.

Wskaźniki:

- Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną z tytułu niepełnosprawności;
- Liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób i rodzin objętych pomocą w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną;
- Kwoty wydatkowane na wsparcie osób niepełnosprawnych (świadczenia rodzinne, świadczenia z pomocy społecznej).

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie funkcjonowania osób starszych w życiu społecznym.
2. Rozwój usług społecznych dla osób starszych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Wspieranie osób starszych w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych oraz w zakresie uzyskiwania przysługujących im ulg i uprawnień.
2. Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych w tym specjalistycznych na rzecz osób starszych.
3. Udzielanie wsparcia rodzinom, w których przebywają osoby starsze, w tym przewlekłe chore.
4. Rozwijanie dziennych form wsparcia dla osób starszych.
5. Tworzenie warunków sprzyjających budowaniu poczucia bezpieczeństwa osób starszych.
6. Włączanie osób starszych do działań na rzecz społeczności lokalnej.

7. Wspieranie działań na rzecz rozwoju oferty edukacyjnej dla osób starszych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Wskaźniki:

- Liczba osób starszych objętych pomocą społeczną;
- Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób i rodzin objętych pomocą w związku z opieką nad osobą starszą;
- Liczba ośrodków wsparcia dziennego w gminie.

Cel strategiczny 5: Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

1. Zapobieganie patologiom społecznym.
2. Minimalizowanie negatywnych skutków podlegania wpływom patologii społecznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Ochrona osób i rodzin przed zjawiskami dezorganizacji i patologii społecznych.
2. Podejmowanie współpracy ze służbami publicznymi w zakresie eliminowania niepożądanych zjawisk społecznych i zachowań szkodliwych.
3. Wspieranie działalności profilaktyczno-edukacyjnej na temat zachowań ryzykownych, w tym uzależnień oraz przemocy;
4. Podejmowanie działań zapobiegających krzywdzeniu i wykorzystywaniu dzieci.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Rozwijanie pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu na polu terapeutycznym oraz rehabilitacyjnym.
2. Udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychologicznej i prawnej.
3. Monitoring bezpieczeństwa w rodzinach obciążonych problemem przemocy.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alko-holowych, Zespół Interdyscyplinarny, Policja.

Wskaźniki:

- Liczba rodzin i osób objętych pomocą w związku z występowaniem przemocy;
- Liczba rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień;
- Liczba uczestników działań profilaktyczno-edukacyjnych;
- Liczba sprawców przemocy, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie;
- Liczba założonych Niebieskich Kart.

9. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakładane rezultaty realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021-2030 przedstawiają się następująco:

- Skuteczna współpraca na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz efektywna wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami pomocowymi.
- Interdyscyplinarne rozwiązywanie problemów społecznych.
- Łatwiejszy dostęp mieszkańców do informacji o ofercie wsparcia i możliwości uzyskania pomocy w poszczególnych instytucjach pomocowych.
- Zwiększenie efektywności rozwiązywania kwestii społecznych determinowanych zaburzeniami w funkcjonowaniu osób i rodzin.
- Podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych.
- Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób starszych.

10. ŹRÓDŁA I RAMY FINANSOWE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo obejmują lata 2021-2030, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły szczegółowe cele operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu poniżej wskazanych źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Karsin,
- środki przekazane Gminie Karsin z budżetu państwa,
- środki funduszy krajowych (PFRON),
- środki z funduszy Unii Europejskiej.

11. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, np. poprzez nowelizację regulacji prawnych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

Prowadzony monitoring zmieniających się potrzeb oraz problemów społecznych umożliwi dostosowanie usług publicznych do zmieniających się okoliczności. Ustala się, że nad całością przebiegu procesu monitorowania oraz ewaluacji osiągniętych rezultatów Strategii czuwać będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie.

Jednym z narzędzi procesu monitorowania Strategii będzie – każdego roku przedkładana Radzie Gminy w Karsinie – ocena zasobów pomocy społecznej, która jest przygotowywana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Monitorowane będą również określone wskaźniki realizacji działań przypisane każdemu z wyznaczonych celów strategicznych. Istotnym narzędziem monitoringu będzie również analiza sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz sprawozdań z efektów pracy innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jaki stopniu na realizację celów Strategii. Do najważniejszych celów ewaluacji należą: doskonalenie działań podejmowanych w Strategii, informacja o efektach jej wdrażania, wzrost jakości Strategii oraz pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu oraz ewaluacji odpowiedzą na pytanie, czy i do jakiego stopnia cele Strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na terenie Gminy Karsin.

12. PODSUMOWANIE

Zapisy zawarte w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Karsin na lata 2021-2030 będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi oraz kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy systemowych programów związanych z opieką nad dzieckiem i rodziną.

Opracowanie niniejszej Strategii ma posłużyć lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Karsin.